

FD

FORSVARSDEPARTEMENTET

Høringsnotat

**Allmenn verneplikt – innføring av verneplikt for kvinner
(forslag til endringer i forskrift 10. desember 2010 nr. 1605 om
utskrivning og verneplikt)**

6. oktober 2014

Innhold

1.	Bakgrunn.....	4
2.	Sammendrag	4
3.	Vurdering av gjeldende regler og forslag til nye regler	5
3.1	Forslag til endringer i kapittel 1. Generelle bestemmelser.....	6
3.1.1	Forslag til endringer i § 1-2	6
3.2	Forslag til endringer i kapittel 2. Om verneplikten.....	6
3.2.1	Forslag til endringer i § 2-1	6
3.2.2	Forslag til endringer i § 2-3	6
3.2.3	Forslag til endringer i § 2-7	7
3.2.4	Forslag til endringer i § 2-10	7
3.3	Forslag til endringer i kapittel 3. Om yngreårige og kvinnelig militært personell..	7
3.3.1	Forslag til endringer i § 3-1	8
3.3.2	Forslag til endringer i § 3-2	8
3.3.3	Forslag til endringer i § 3-4	9
3.3.4	Forslag til endringer i § 3-5	9
3.3.5	Forslag til endringer i § 3-7	10
3.4	Forslag til endringer i kapittel 4. Om de forskjellige befalskategorienes forhold til verneplikt og tjenesteplikt	10
3.4.1	Forslag til endringer i § 4-1	10
3.4.2	Forslag til endringer i § 4-3	11
3.4.3	Forslag til endringer i § 4-5	11
3.5	Forslag til endringer i kapittel 8. Om innkalling til ordinær tjeneste.....	12
3.5.1	Forslag til endringer i § 8-1	12
3.5.2	Forslag til endringer i § 8-7	12
3.5.3	Forslag til endringer i § 8-8	12
3.5.4	Forslag til endringer i § 8-9	13
3.5.5	Forslag til endringer i § 8-10	13
3.5.6	Forslag til endringer i § 8-15	14
3.6	Forslag til endringer i kapittel 9. Om godskrivning av tjeneste i annet land	14
3.6.1	Forslag til endringer i § 9-1	14
3.7	Forslag til endringer i kapittel 10. Om utsettelse med tjenesten.....	15
3.7.1	Forslag til endringer i § 10-2	15
3.7.2	Forslag til endringer i § 10-7	15
3.8	Forslag til endringer i kapittel 12. Om utskrivning.....	15
3.8.1	Forslag til endringer i § 12-1	15
3.8.2	Forslag til endringer i § 12-2	16
3.8.3	Forslag til endringer i § 12-4	16
3.8.4	Forslag til endringer i § 12-5	17
3.9	Forslag til endringer i kapittel 14. Om innrulling	17
3.9.1	Forslag til endringer i § 14-4	17
3.10	Forslag til endringer i kapittel 15. Om klassifisering og sesjon	17
3.10.1	Forslag til endringer i § 15-4	17
3.10.2	Forslag til endringer i § 15-5	18
3.11	Forslag til endringer i kapittel 17. Om fordeling til tjeneste	18
3.11.1	Forslag til endringer i § 17-1	18
3.11.2	Forslag til endringer i § 17-5	19

3.12	Forslag til endringer i kapittel 18. Om rulleføring	19
3.12.1	Forslag til endringer i § 18-1	19
3.12.2	Forslag til endringer i § 18-2	19
3.12.3	Forslag til endringer i § 18-5	20
3.12.4	Forslag til endringer i § 18-6	20
3.13	Forslag til endringer i kapittel 19. Om overføring, omfordeling og omdisponering	21
3.13.1	Forslag til endringer i § 19-1	21
3.14	Forslag til endringer i kapittel 20. Om flytting, utreisetillatelse og fast bosetting i utlandet	21
3.14.1	Forslag til endringer i § 20-7	21
3.14.2	Forslag til endringer i § 20-8	22
3.14.3	Forslag til endringer i § 20-9	22
3.14.4	Forslag til endringer i § 20-10	23
3.14.5	Forslag til endringer i kapittel 22. Om plikt til utenfor tjenestetiden å oppbevare og holde ved like håndvåpen, ammunisjon og personlig utstyr som skal møte med ved mobilisering	23
4.	Økonomiske og administrative konsekvenser	23

1. BAKGRUNN

Forsvarsdepartementet foreslår endringer i forskrift 10. desember 2010 nr. 1605 om utskrivning og verneplikt (vernepliktforskriften). Bakgrunnen for dette er Stortingets forestående vedtakelse av Prop. 122 L om endringer i vernepliktsloven og heimevernloven (allmenn verneplikt – verneplikt for kvinner). Endringene foreslås med forbehold om at Stortinget vedtar Prop. 122 L (2013–2014).

I forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 14 (2012-2013) *Kompetanse for en ny tid* 14. juni 2013 ble det vedtatt å innføre verneplikt for kvinner. Det vises til Innst. 384 S (2012-2013) og behandling i Stortinget 14. juni 2013. I Prop. 122 L (2013-2014) foreslås nødvendige endringer i vernepliktsloven og heimevernloven, for å pålegge kvinner verneplikt på lik linje med menn og gjøre lovene kjønnsnøytrale. Det er foreslått at lovendringene trer i kraft 1. januar 2015, og at verneplikten gjøres gjeldende for kvinner som er født 1. januar 1997 eller senere. Videre er det foreslått mindre lovtekniske endringer i lovene som følge av utviklingen i Forsvaret.

Eventuelle endringer i vernepliktsloven og heimevernloven fordrer at det også foretas endringer i vernepliktforskriften, for at verneplikt for kvinner kan innføres. Det anses foreløpig ikke behov for å foreta endringer i forskrift 30. april 1999 nr. 431 til lov om Heimevernet.

Vernepliktforskriften ble sist endret ved forskrift 28. mars 2014 nr. 356 da bestemmelser om fritak for frammøte i Forsvaret ved krise, konflikt eller krig ble tatt inn som nytt kapittel 8A.

2. SAMMENDRAG

I høringsnotatet foreslås det nødvendige endringer i vernepliktforskriften for å pålegge kvinner verneplikt på lik linje med menn. Ved innføring av allmenn verneplikt har departementet valgt å gjøre vernepliktsloven og heimevernloven gjennomgående kjønnsnøytrale av hensyn til konsekvent språkbruk, og for tydelig å markere at lovene gjelder for begge kjønn. Det gir behov for justeringer i bestemmelser i vernepliktforskriften som etter gjeldende rett utelukkende gjelder for menn. Der vernepliktforskriften i dag adresserer den mannlige delen av befolkningen, foreslås det derfor kjønnsnøytral begrepsbruk.

I Prop. 122 L (2013-2014) er det foreslått at allmenn verneplikt får virkning for kvinner som er født i 1997 eller senere. Kvinner som er født før 1997, som frivillig gjennomfører eller har gjennomført førstegangstjeneste, vil fortsatt være tjenestepliktige etter at de foreslåtte endringene har trådt i kraft. I vernepliktforskriften foreslås det endringer som tydeliggjør hvilke regler som gjelder for kvinner født før og etter 1997. I den forbindelse ønsker

departementet særlig tilbakemelding på hvorvidt «frivillig kvinnelig militært personell» er en dekkende betegnelse for denne kvinnegruppen, eventuelt forslag til andre betegnelser.

Av vernepliktforskriften § 8-7 andre ledd fremgår det at gravide ikke kalles inn til førstegangstjeneste. I dag står bestemmelsen under overskriften «Frivillig militærtjeneste for kvinner» i kapittel 8. Innføring av allmenn verneplikt innebærer at regler om innkalling av gravide vil gjelde for alt kvinnelig militært personell i Forsvaret. Departementet foreslår at bestemmelsen flyttes til § 8-1 andre ledd under overskriften «Innkalling til ordinær tjeneste» i kapittel 8. Bakgrunnen for dette er en tydeliggjøring av hvilke bestemmelser som gjelder for kvinner født før og etter 1997.

Departementet foreslår også mindre lovtekniske endringer for å oppdatere vernepliktforskriften til dagens forsvarsstruktur og begrepsbruk.

3. VURDERING AV GJELDENE REGLER OG FORSLAG TIL NYE REGLER

Følgende bestemmelser i vernepliktforskriften foreslås endret:

- Kapittel 1. Generelle bestemmelser. §§ 1-2.
 - Kapittel 2. Om verneplikten. §§ 2-1, 2-3, 2-7 og 2-10.
 - Kapittel 3. Om yngreårige og kvinnelig militært personell. §§ 3-1, 3-2, 3-4, 3-5 og 3-7.
 - Kapittel 4. Om de forskjellige befalskategoriers forhold til verneplikt og tjenesteplikt. §§ 4-1, 4-3 og 4-5.
 - Kapittel 8. Om innkalling til ordinær tjeneste. §§ 8-1, 8-7, 8-8, 8-9 og 8-10 og 8-15.
 - Kapittel 9. Om godskrivning av tjeneste i annet land. § 9-1.
 - Kapittel 10. Om utsettelse med tjenesten. §§ 10-2 og 10-7.
 - Kapittel 12. Om utskrivning. §§ 12-1, 12-2, 12-4 og 12-5.
 - Kapittel 14. Om innrulling. § 14-4.
 - Kapittel 15. Om klassifisering og sesjon. §§ 15-4 og 15-5.
 - Kapittel 17. Om fordeling til tjeneste. §§ 17-1 og 17-5.
 - Kapittel 18. Om rulleføring. §§ 18-1, 18-2, 18-5 og 18-6.
 - Kapittel 19. Om overføring, omfordeling og omdisponering. § 19-1.
 - Kapittel 20. Om flytting, utreisetillatelse og fast bosetting i utlandet. §§ 20-7, 20-8, 20-9 og 20-10.
 - Kapittel 22. Om plikt til utenfor tjenestetiden å oppbevare og holde ved like håndvåpen, ammunisjon og personlig utstyr som de skal møte med ved mobilisering.
- Kapitteloverskrift

Departementet vil i det følgende gi en vurdering av bestemmelsene som foreslås endret i gjeldende regelverk.

3.1 Forslag til endringer i kapittel 1. Generelle bestemmelser

3.1.1 Forslag til endringer i § 1-2

Vernepliktforskriften § 1-2 angir virkeområde for forskriften. Av første punktum i gjeldende bestemmelse fremgår det at vernepliktforskriften gjelder for norske kvinner og menn som i følge vernepliktsloven er utskrivningspliktige, vernepliktige eller tjenestepliktige. Ved innføring av allmenn verneplikt har departementet valgt å gjøre vernepliktsloven gjennomgående kjønnsnøytral av hensyn til konsekvent språkbruk, og for tydelig å markere at loven gjelder for begge kjønn. På bakgrunn av dette foreslår departementet at «kvinner og menn» byttes med «statsborgere». En slik endring vil også være i tråd med den foreslåtte endringen (norske statsborgere) i vernepliktsloven § 3. Samtidig foreslås det at «i følge» endres til den korrekte skrivemåten «ifølge».

Departementet foreslår at § 1-2 første ledd skal lyde:

Forskriften gjelder norske *statsborgere* som *ifølge* lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt (vernepliktsloven) er utskrivningspliktige, vernepliktige eller tjenestepliktige.

Forskriften gir nærmere bestemmelser om utskrivning og verneplikt i Norge, om plikter og vilkår for utskrivningspliktige, vernepliktige og tjenestepliktige, og om ansvar og oppgaver innen felles vernepliktsforvaltning.

3.2 Forslag til endringer i kapittel 2. Om verneplikten

3.2.1 Forslag til endringer i § 2-1

Av vernepliktforskriften § 2-1 følger det at verneplikten for «norske mannlige statsborgere» inntreer etter utskrivning. Innføring av allmenn verneplikt innebærer at verneplikten også vil gjelde for kvinner. Departementet foreslår derfor at ordet «mannlige» fjernes i første ledd. I andre ledd foreslår departementet at ordet «Menn» byttes med «Norske statsborgere».

Departementet foreslår at § 2-1 skal lyde:

Verneplikten for *norske statsborgere* inntreer etter utskrivning, det vil si etter at de er klassifisert som tjenestedyktige, fra 1. januar det år de fyller 19 og varer til 31. desember det år de fyller 44.

Norske statsborgere som utskrives etter 1. januar det år de fyller 19, blir vernepliktige den dag de er klassifisert som tjenestedyktige.

3.2.2 Forslag til endringer i § 2-3

Av vernepliktforskriften § 2-3 fremgår det at norsk mannlig statsborger som også er borger av et annet land, er vernepliktig i Norge så lenge han er bosatt her i landet, dersom avtale med den fremmede stat ikke er til hinder for det. For å innføre allmenn verneplikt foreslås bestemmelsen endret slik at den også gjelder for kvinner. På denne bakgrunn foreslår departementet at ordet «mannlige» fjernes og at ordet «han» byttes med «vedkommende».

Departementet foreslår at § 2-3 skal lyde:

Norsk statsborger som også er borger av et annet land, er vernepliktig i Norge så lenge *vedkommende* er bosatt her i landet, dersom avtale med den fremmede stat ikke er til hinder for det.

3.2.3 Forslag til endringer i § 2-7

I vernepliktforskriften § 2-7 står det at søknad fra fremmede statsborgere om å bli pålagt verneplikt i Norge, avgjøres av Forsvarssjefen eller den han bemyndiger, i tvilstilfelle av Forsvarsdepartementet. Bestemmelsen foreslås gjort kjønnsnøytral, herunder at «han» endres til «vedkommende».

Departementet foreslår at § 2-7 skal lyde:

Søknad fra fremmede statsborgere om å bli pålagt verneplikt i Norge, avgjøres av Forsvarssjefen eller den *Forsvarssjefen* bemyndiger, i tvilstilfelle av Forsvarsdepartementet.

3.2.4 Forslag til endringer i § 2-10

Vernepliktforskriften § 2-10 fastslår at Forsvarssjefen kan gi nærmere bestemmelser om fordeling og disponering av menn i vernepliktig alder som har gjenervervet retten til å tjenestegjøre i rikets krigsmakt etter lov 22. mai 1902 nr. 13 om militær straffelov § 35 andre ledd. Ved innføring av verneplikt for kvinner vil denne bestemmelsen også gjelde kvinner. Departementet foreslår derfor at «menn» endres til «enhver».

Departementet foreslår at § 2-10 skal lyde:

Forsvarssjefen kan gi nærmere bestemmelser om fordeling og disponering av *enhver* i vernepliktig alder som har gjenervervet retten til å tjenestegjøre i rikets krigsmakt etter lov 22. mai 1902 nr. 13 om militær straffelov § 35 andre ledd.

3.3 Forslag til endringer i kapittel 3. Om yngreårige og kvinnelig militært personell

Ved innføring av allmenn verneplikt vil kvinner som er underlagt verneplikt også omfattes av betegnelsen «kvinnelig militært personell». Innholdet i kapitlet er begrenset til kvinnelig militært personell som frivillig tjenestegjør i Forsvaret. På bakgrunn av dette foreslår departementet at kapitteloverskriften endres til «om yngreårige og frivillig kvinnelig militært personell». Departementet ønsker tilbakemelding fra høringsinstansene på om dette er en god betegnelse, eventuelt forslag til andre betegnelser som kan benyttes for denne gruppen kvinnelig personell. Departementet har i denne omgang gjennomgående foreslått at betegnelsen «frivillig kvinnelig militært personell» brukes der det er tale om

kvinner som er født før 1. januar 1997 og som frivillig har underlagt seg tjenesteplikt i Forsvaret. Betegnelsen «Kvinner som er født før 1. januar 1997» har også vært et alternativ som er vurdert.

Departementet foreslår at overskriften til kapittel 3 skal lyde:

Kapittel 3. Om yngreårige og *frivillig* kvinnelig militært personell

3.3.1 Forslag til endringer i § 3-1

Av vernepliktforskriften § 3-1 første setning fremgår det at Kongen i krig eller når krig truer kan bestemme at verneplikt skal pålegges utskrivningspliktige menn fra den dag de fyller 18 år. Bestemmelsen foreslås endret slik at den også gjelder for kvinner. Departementet foreslår at ordet «menn» tas ut av setningen. Av vernepliktforskriften § 3-1 andre setning følger det at utskrevet befal, tjenestepliktige kvinner og vernepliktige menn har tjenesteplikt til og med det år de fyller 55 dersom krigsforsterkning settes opp.

I Prop. 122 L (2013-2014) er det foreslått at verneplikten skal gjelde for kvinner født fra 1. januar 1997. Dette betyr at kvinner som er født før 1. januar 1997, og som frivillig gjennomfører eller har gjennomført førstegangstjeneste, fortsatt vil være tjenestepliktige, og ikke vernepliktige, etter at lovendringene har trådt i kraft. Bestemmelsene om tjenesteplikt vil fortsatt gjelde for dem. I forslag til ny § 50 a andre ledd fremgår: «Kvinner som frivillig gjør tjeneste i Forsvaret, og som er født før 1. januar 1997, har styrkedisponerings- og tjenesteplikt. Kvinner født før 1. januar 1997 er forpliktet til å la seg registrere og klassifisere. Utskrivningsplikten for kvinner født før 1. januar 1997 opphører etter endt klassifisering.» På denne bakgrunn blir «tjenestepliktige kvinner» stående i bestemmelsen. I den forbindelse har departementet også vurdert og er åpne for å bruke betegnelsen «frivillig kvinnelig militært personell». Fordi verneplikten også skal gjelde for kvinner, foreslår departementet at «menn» tas ut av bestemmelsen.

Departementet foreslår at § 3-1 skal lyde:

I krig eller når krig truer kan Kongen bestemme at verneplikt skal pålegges *utskrivningspliktige* fra den dag de fyller 18 år. Dersom krigsforsterkning settes opp, har utskrevet befal, tjenestepliktige kvinner og *vernepliktige* tjenesteplikt til og med det år de fyller 55.

3.3.2 Forslag til endringer i § 3-2

Av vernepliktforskriften § 3-2 første ledd fremgår det at menn under vernepliktig alder som etter søknad får innvilget fremskutt tjeneste, blir vernepliktige fra og med fordelingen, men tidligst fra den dag de fyller 18 år. Av bestemmelsens andre ledd følger det at menn under vernepliktig alder som søker opptak ved militære skoler, blir vernepliktige fra og med

opptaket ved skolen, men tidligst fra 1. januar det år de fyller 17. Departementet foreslår at «Menn» endres til «Enhver».

Departementet foreslår at § 3-2 skal lyde:

Enhver under vernepliktig alder som etter søknad får innvilget fremskutt tjeneste, blir vernepliktige fra og med fordelingen, men tidligst fra den dag de fyller 18 år.

Enhver under vernepliktig alder som søker opptak ved militære skoler, blir vernepliktige fra og med opptaket ved skolen, men tidligst fra 1. januar det år de fyller 17.

3.3.3 Forslag til endringer i § 3-4

Av vernepliktforskriften § 3-4 fremgår det at kvinnelig militært personell er kvinner som frivillig gjennomfører eller har gjennomført militær førstegangstjeneste eller befalsutdanning eller tilsvarende, og som har underskrevet kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell. Ved innføring av verneplikt for kvinner vil verneplikten gjelde for kvinner på linje med menn. I Prop. 122 L (2013-2014) er det foreslått at allmenn verneplikt får virkning for kvinner som er født i 1997 eller senere. Det betyr at begrepet «kvinnelig militært personell» vil innbefatte både tjenestepliktige og vernepliktige kvinner. På bakgrunn av dette foreslås det at «kvinnelig militært personell» ikke brukes i de tilfeller der det kun er tale om kvinner født før 1. januar 1997 som har tjenesteplikt. Departementet foreslår at «Kvinnelig militært personell» endres til «Frivillig kvinnelig militært personell». I tillegg foreslås en presisering om at kvinnelig militært personell er kvinner som er født før 1. januar 1997.

Departementet foreslår at § 3-4 skal lyde:

Frivillig kvinnelig militært personell er kvinner som er født før 1. januar 1997, og som gjennomfører eller har gjennomført militær førstegangstjeneste eller befalsutdanning eller tilsvarende, og som har underskrevet kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell.

3.3.4 Forslag til endringer i § 3-5

Av vernepliktforskriften § 3-5 fremgår det at kvinnelig militært personell ikke er vernepliktige, men har mobiliserings- og tjenesteplikt som bestemt av Kongen med Stortingets samtykke. Mobiliserings- og tjenesteplikt innebærer plikt til å la seg disponere i Forsvarets styrkestruktur, Heimevernet inkludert, samt å delta på øvelser og kurs knyttet til disponeringen. Departementet foreslår at bestemmelsen oppdateres i tråd med Forsvarets begrepsbruk, herunder at «mobilisering» endres til «styrkedisponering». Siden bestemmelsen kun gjelder kvinner født før 1. januar 1997 som har tjenesteplikt, foreslås det at «Kvinnelig militært personell» endres til «Frivillig kvinnelig militært personell».

Departementet foreslår at § 3-5 skal lyde:

Frivillig kvinnelig militært personell er ikke vernepliktige, men har *styrkedisponerings-* og tjenesteplikt som bestemt av Kongen med Stortingets samtykke. *Styrkedisponerings-* og tjenesteplikt innebærer plikt til å la seg disponere i Forsvarets styrkestruktur, Heimevernet inkludert, samt å delta på øvelser og kurs knyttet til disponeringen.

3.3.5 Forslag til endringer i § 3-7

I vernepliktforskriften § 3-7 er det bestemt at kvinnelig militært personell forvaltes etter bestemmelsene i vernepliktsloven med de samme vilkår, rettigheter og plikter som gjelder for vernepliktige menn. Departementet foreslår at «Kvinnelig militært personell» endres til «Frivillig kvinnelig militært personell». Videre foreslås det at «menn» tas ut av bestemmelsen.

Departementet foreslår at § 3-7 skal lyde:

Frivillig kvinnelig militært personell forvaltes etter bestemmelsene i vernepliktsloven med de samme vilkår, rettigheter og plikter som gjelder for *vernepliktige*.

3.4 Forslag til endringer i kapittel 4. Om de forskjellige befalskategoriens forhold til verneplikt og tjenesteplikt

3.4.1 Forslag til endringer i § 4-1

Av vernepliktforskriften § 4-1 andre ledd fremgår det at kvinnelig militært personell som har fått befalsopplæring som en del av førstegangstjenesten gis status som utskrevet befall, og er tjenestepliktig til utgangen av det år de fyller 44. Siden det her er tale om tjenestepliktige kvinner født før 1. januar 1997, foreslår departementet at «Kvinnelig militært personell» endres til «Frivillig kvinnelig militært personell». Den samme endringen foreslås i tredje ledd. Samtidig foreslås det at «menn» endres til «disse».

Av vernepliktforskriften § 4-1 tredje ledd følger det at utskrevet befall som gjør tjeneste som befall i til sammen ett år eller mer ut over førstegangstjenestens varighet, gis «de» status som vernepliktig befall. Departementet foreslår at «de» tas ut av bestemmelsen for å rette opp språklig feil.

Departementet foreslår at § 4-1 andre og tredje ledd skal lyde:

Vernepliktig personell som utdannes til befall under førstegangstjenesten ved kurs, gis status som utskrevet befall. De er vernepliktige til utgangen av det år de fyller 44.

Frivillig kvinnelig militært personell som har fått befalsopplæring som en del av førstegangstjenesten gis status som utskrevet befall, og er tjenestepliktig til utgangen av det år de fyller 44.

Utskrevet befall som gjør tjeneste som befall i til sammen ett år eller mer ut over førstegangstjenestens varighet, gis status som vernepliktig befall. *Verneplikten for disse* og tjenesteplikten for *frivillig kvinnelig militært personell* forlenges til utgangen av det år de fyller 55.

3.4.2 Forslag til endringer i § 4-3

Av vernepliktforskriften § 4-3 andre ledd fremgår det at vernepliktig befall er vernepliktige til og med det år de fyller 55. Kvinnelig militært personell med status som vernepliktig befall er tjenestepliktig til utgangen av det år de fyller 55. Departementet foreslår at «Kvinnelig militært personell» endres til «Frivillig kvinnelig militært personell». Samtidig foreslås det at «tjenestepliktig» endres til «tjenestepliktige».

Departementet foreslår at § 4-3 andre ledd skal lyde:

Etatsutdannet befall som ikke søker eller oppnår tilsetting som yrkesbefall, gis status som vernepliktig befall. Til denne kategori regnes også yrkesbefall som søker og får avskjed før nådd aldersgrense.

Vernepliktig befall er vernepliktige til og med det år de fyller 55. *Frivillig kvinnelig militært personell* med status som vernepliktig befall er *tjenestepliktige* til utgangen av det år de fyller 55.

3.4.3 Forslag til endringer i § 4-5

Av vernepliktforskriften § 4-5 fremgår det at pensjonert befall og befall som har redusert lønn eller har rett til oppsatt pensjon, er tjenestepliktige ut over det år de fyller 55 og så lenge de er helsemessig skikket, dersom Norge trues av krig eller Forsvaret settes på krigsfot. Dette befall kan i fred pålegges å gjennomgå kortere kurser mv. som er nødvendige for deres mobiliseringsstilling. Departementet foreslår at bestemmelsen oppdateres, herunder at «mobiliseringsstilling» erstattes med «styrkedisponeringsstilling». Videre foreslås det at «mv» endres til «mv.».

Departementet foreslår at § 4-5 skal lyde:

Pensjonert befall og befall som har redusert lønn eller har rett til oppsatt pensjon, er tjenestepliktige ut over det år de fyller 55 og så lenge de er helsemessig skikket, dersom Norge trues av krig eller Forsvaret settes på krigsfot. Dette befall kan i fred pålegges å gjennomgå kortere kurser *mv.* som er nødvendige for deres *styrkedisponeringsstilling*.

3.5 Forslag til endringer i kapittel 8. Om innkalling til ordinær tjeneste

3.5.1 Forslag til endringer i § 8-1

Av vernepliktforskriften § 8-7 andre ledd fremgår det at gravide ikke kalles inn til førstegangstjeneste. I dag står bestemmelsen under overskriften «Frivillig militærtjeneste for kvinner» i kapittel 8. Departementet foreslår at vernepliktforskriften § 8-7 andre ledd flyttes til § 8-1 andre ledd under overskriften «Innkalling til ordinær tjeneste» i kapittel 8. Bakgrunnen for forslaget er at regler om innkalling av gravide vil gjelde for all kvinnelig militært personell, og ikke kun frivillig militært personell.

Departementet foreslår at § 8-7 tredje ledd blir § 8-1 andre ledd:

Innkalling til ordinær tjeneste skal skje på grunnlag av Stortingets årlige vedtak om tjenestetid mv., forsvarsgrenenes og Heimevernets rekvisisjoner og fordelingen av de vernepliktige.

Gravide kalles ikke inn til førstegangstjeneste.

3.5.2 Forslag til endringer i § 8-7

Av vernepliktforskriften § 8-7 fremgår det at kvinner med norsk statsborgerskap etter frivillighet kan kalles inn til førstegangstjeneste fra og med det år de fyller 18. Innføring av allmenn verneplikt innebærer at verneplikten også vil gjelde for kvinner. Departementet foreslår derfor å føye til at denne bestemmelsen gjelder for kvinner «som er født før 1. januar 1997». I tillegg foreslås det at det i andre setning presiseres at denne gruppen omtales som «kvinnelig militært personell».

Departementet foreslår at § 8-7 skal lyde:

Kvinner med norsk statsborgerskap som er født før 1. januar 1997, kan etter frivillighet kalles inn til førstegangstjeneste fra og med det år de fyller 18. Disse omtales som kvinnelig militært personell.

3.5.3 Forslag til endringer i § 8-8

Av vernepliktforskriften § 8-8 fremgår det at kvinner som etter frivillighet innkalles til førstegangstjeneste eller utdanning i Forsvaret, skal før tjenesten eller utdanningen starter underskrive kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell. Bestemmelser om oppsigelse av kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell fastsettes av Forsvarsdepartementet med bakgrunn i Forsvarets behov. Kvinner som ikke skriver under kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell, skal straks dimitteres.

Departementet foreslår at «kvinner» og «kvinnelig militært personell» endres til «frivillig kvinnelig militært personell». På bakgrunn av dette foreslås det at «etter frivillighet» tas ut av bestemmelsen.

Departementet foreslår at § 8-8 skal lyde:

Frivillig kvinnelig militært personell som innkalles til førstegangstjeneste eller utdanning i Forsvaret, skal før tjenesten eller utdanningen starter underskrive kontrakt om tjenesteplikt for *frivillig* kvinnelig militært personell.

Bestemmelser om oppsigelse av kontrakt om tjenesteplikt for *frivillig* kvinnelig militært personell fastsettes av Forsvarsdepartementet med bakgrunn i Forsvarets behov.

Frivillig kvinnelig militært personell som ikke skriver under kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell, skal straks dimitteres.

3.5.4 Forslag til endringer i § 8-9

Av vernepliktforskriften § 8-9 følger det at ved underskrift av kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell påtar kvinner seg samme tjenesteplikt som vernepliktige menn, som blant annet innebærer plikt til å fullføre førstegangstjeneste og repetisjonstjeneste, og å la seg disponere i Forsvarets styrkestruktur med tjenesteplikt i krig, i samsvar med det som til enhver tid bestemmes av Stortinget. Tjenestepliktige kvinner forvaltes etter de samme bestemmelsene som vernepliktige menn. Departementet foreslår at «kvinnelig militært personell» endres til «frivillig kvinnelig militært personell». Videre foreslår departementet at «menn» tas ut av første og andre ledd.

Departementet foreslår at § 8-9 skal lyde:

Ved underskrift av kontrakt om tjenesteplikt for *frivillig* kvinnelig militært personell påtar kvinner seg samme tjenesteplikt som *vernepliktige*, som bl.a. innebærer plikt til å fullføre førstegangstjenesten og repetisjonstjeneste, og å la seg disponere i Forsvarets styrkestruktur med tjenesteplikt i krig, i samsvar med det som til enhver tid bestemmes av Stortinget.

Tjenestepliktige kvinner forvaltes etter de samme bestemmelsene som *vernepliktige*.

3.5.5 Forslag til endringer i § 8-10

Av vernepliktforskriften § 8-10 fremgår det at kvinnelig militært personell som har gjennomført militær førstegangstjeneste er tjenestepliktig til utgangen av det år de fyller 44. Departementet foreslår at «Kvinnelig militært personell» endres til «Frivillig kvinnelig militært personell». Samtidig foreslås det at «tjenestepliktig» endres til «tjenestepliktige».

Departementet foreslår at § 8-10 skal lyde:

Frivillig kvinnelig militært personell som har gjennomført militær førstegangstjeneste er *tjenestepliktige* til utgangen av det år de fyller 44.

3.5.6 Forslag til endringer i § 8-15

Av vernepliktforskriften § 8-15 første ledd fremgår det at forsvarsgrenene fastsetter antall elever ved skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste utover førstegangstjenesten. Søkere som er generelt skikket for opptak kan innkalles til opptaksprøver selv om de tilhører annen forsvarsgren eller våpenart, jf. andre ledd. Det fremgår videre av bestemmelsens tredje ledd at menn i utskrivningspliktig alder og yngre, samt kvinner som slutter som aspirant eller elev ved militære skoler og kurs, men ønsker å fortsette avtjening av førstegangstjenesten, skal gis anledning til det dersom adekvat tjenestegjøring kan tilbys. Departementet foreslår at «Menn» endres til «Enhver», og at «samt kvinner» fjernes.

Departementet foreslår at § 8-15 tredje ledd skal lyde:

Forsvarsgrenene fastsetter antall elever ved skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste utover førstegangstjenesten.

Søkere som er generelt skikket for opptak kan innkalles til opptaksprøver selv om de tilhører annen forsvarsgren eller våpenart.

Enhver i utskrivningspliktig alder og yngre som slutter som aspirant eller elev ved militære skoler og kurs, men ønsker å fortsette avtjening av førstegangstjenesten, skal gis anledning til det dersom adekvat tjenestegjøring kan tilbys.

3.6 Forslag til endringer i kapittel 9. Om godskrivning av tjeneste i annet land

3.6.1 Forslag til endringer i § 9-1

Vernepliktforskriftens § 9-1 gjelder fritaking for ordinær tjeneste for vernepliktige som godtgjør å ha utført militærtjeneste i et annet land. Det fremgår av bestemmelsens bokstav b at varigheten av fritakingen fastsettes på grunnlag av den tjeneste og opplæring vedkommende har gjennomgått og under hensyn til mulighetene for å anvende mannskaper med slik tjeneste eller opplæring i den forsvarsgren, våpenart eller fellesinstitusjon «han» er tenkt fordelt til. Departementet foreslår at «han» erstattes med «de» for å gjøre bestemmelsen kjønnsnøytral.

Departementet foreslår at § 9-1 bokstav b skal lyde:

Spørsmål om hel eller delvis fritaking for ordinær tjeneste for vernepliktige som godtgjør å ha utført militærtjeneste i et annet land, avgjøres av Vernepliktsverket etter disse regler:

- a) Hel eller delvis fritaking kan bare innvilges for førstegangstjenestens vedkommende.
- b) Varigheten av fritakingen fastsettes på grunnlag av den tjeneste og opplæring vedkommende har gjennomgått og under hensyn til mulighetene for å anvende

mannskaper med slik tjeneste eller opplæring i den forsvarsgren, våpenart eller fellesinstitusjon *de* er tenkt fordelt til.

- c) Før avgjørelse treffes, skal uttalelse innhentes fra vedkommende forsvarsgren eller fellesinstitusjon.

3.7 Forslag til endringer i kapittel 10. Om utsettelse med tjenesten

3.7.1 Forslag til endringer i § 10-2

Vernepliktforskriftens § 10-2 gjelder utsettelse med førstegangstjenesten. Departementet foreslår at begrepet «han» i andre ledd erstattes med begrepet «vedkommende».

Departementet foreslår at § 10-2 andre ledd skal lyde:

Som hovedregel skal utsettelse bare gis for inntil ett år, men kan i spesielle tilfeller gis for inntil tre år av gangen.

Utsettelse kan ikke gis hvis plikten til førstegangstjeneste derved faller bort etter vernepliktsloven § 12 andre ledd. I helt spesielle tilfeller, når tungtveiende velferdsgrunner nødvendiggjør det, kan utsettelse gis utover det år søkeren fyller 28, mot at *vedkommende* skriftlig erklærer seg villig til å avtjene førstegangstjenesten straks utsettelsen utløper og før utgangen av det år *vedkommende* fyller 33.

3.7.2 Forslag til endringer i § 10-7

I forskriften § 10-7 presiseres det at omsorgsansvaret som er beskrevet i § 10-6 i utgangspunktet er likt for kvinner og menn, og at den andre omsorgspersonens arbeidsgivers eller egne prioriteringer ikke kan likestilles med de plikter vernepliktsloven pålegger den enkelte. Departementet foreslår at «i utgangspunktet» tas ut av bestemmelsen.

Departementet foreslår at § 10-7 skal lyde:

Omsorgsansvaret *er likt* for kvinner og menn, og den andre omsorgspersons arbeidsgivers eller egne prioriteringer kan ikke likestilles med de plikter vernepliktsloven pålegger den enkelte.

3.8 Forslag til endringer i kapittel 12. Om utskrivning

3.8.1 Forslag til endringer i § 12-1

Av vernepliktforskriften § 12-1 første ledd fremgår det at utskrivningsplikten omfatter alle norske «menn og kvinner» som oppholder seg i landet, Svalbard inkludert, fra og med det år de fyller 18. Departementet foreslår at «menn og kvinner» erstattes med «borgere».

Av bestemmelsens andre ledd fremgår det videre at utskrivningsplikten for menn opphører når verneplikten inntreter etter bestemmelsene i vernepliktsloven § 3, dersom de blir fritatt for verneplikt eller dersom de ikke kalles inn til sesjon del 2 innen utgangen av det år de fyller 28. Departementet foreslår at «for menn» tas ut i andre ledd. Videre foreslår departementet at tredje ledd endres slik at «1992 eller senere» erstattes med «perioden fra 1. januar 1992 til 31. desember 1996».

Departementet foreslår at § 12-1 skal lyde:

Utskrivningsplikten omfatter alle norske *statsborgere* som oppholder seg i landet, Svalbard inkludert, fra og med det år de fyller 18.

Utskrivningsplikten *opphører når* verneplikten inntreter etter bestemmelsene i vernepliktsloven § 3, dersom de blir fritatt for verneplikt eller dersom de ikke kalles inn til sesjon del 2 innen utgangen av det år de fyller 28.

Utskrivningsplikten for kvinner født i *perioden fra 1. januar 1992 til 31. desember 1996* opphører etter endt klassifisering eller dersom de ikke kalles inn til sesjon del 2 innen utgangen av det år de fyller 28. Kvinner født før 1992 er ikke utskrivningspliktige.

3.8.2 Forslag til endringer i § 12-2

Av vernepliktforskriften § 12-2 første ledd fremgår det at utskrivningsplikten innebærer plikt til å la seg registrere med persondata i Verneplikts- og tjenesteregisteret, og å møte på sesjon for å motta informasjon om Forsvaret og å bli klassifisert. Departementet foreslår at «Verneplikts- og tjenesteregisteret» endres til «Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister» i tråd med endringsforslaget i Prop. 122 L (2013-2014).

Departementet foreslår at § 12-2 første ledd skal lyde:

Utskrivningsplikten innebærer plikt til å la seg registrere med persondata i *Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister*, og å møte på sesjon for å motta informasjon om Forsvaret og å bli klassifisert.

Hver enkelt har dessuten plikt til å svare på henvendelser om utskrivning etter at de er blitt innrullert dersom dette blir krevet.

3.8.3 Forslag til endringer i § 12-4

Vernepliktforskriften § 12-4 gjelder utskrivningsplikt i krig eller når krig truer. I bestemmelsens første ledd foreslår departementet å ta ut «menn», og endre «de» til «enhver». Samtidig foreslås det en ny setning, hvor det fremgår at bestemmelsen ikke gjelder for kvinnelig militært personell. I andre ledd foreslår departementet å erstatte «menn» med «personer» for å gjøre bestemmelsen kjønnsnøytral.

Departementet foreslår at § 12-4 skal lyde:

I krig eller når krig truer kan Kongen bestemme at *utskrivningsplikten inntreter* fra og med det år *enhver* fyller 17. *Denne bestemmelsen gjelder ikke for kvinnelig militært personell.*

Med Stortingets samtykke kan Kongen bestemme ny legeundersøkelse og utskrivning av *enhver* som tidligere er kjent ikke tjenestedyktige. I krig eller når krig truer kan slik bestemmelse treffes av Kongen.

3.8.4 Forslag til endringer i § 12-5

Av vernepliktforskriften § 12-5 fremgår det at norske menn i utskrivningspliktig alder som oppholder seg i utlandet ved styrkeoppbygging eller når krigstilstand er inntrådt i Norge, skal melde seg og la seg registrere. Departementet foreslår at «menn» erstattes med «statsborgere».

Departementet foreslår at § 12-5 skal lyde:

Norske *statsborgere* i utskrivningspliktig alder som oppholder seg i utlandet ved styrkeoppbygging eller når krigstilstand er inntrådt i Norge, skal - såfremt de ikke straks reiser hjem - melde seg og la seg registrere ved nærmeste norske utenriksstasjon.

3.9 Forslag til endringer i kapittel 14. Om innrullering

3.9.1 Forslag til endringer i § 14-4

Av vernepliktforskriften § 14-4 første ledd fremgår det at fremmede lands statsborgere som ikke er bosatt i Norge, og som etter avtale skal tjenestegjøre i Forsvaret, skal registreres med persondata i Verneplikts- og tjenesteregisteret. Departementet foreslår at «Verneplikts- og tjenesteregisteret» endres til «Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister» i tråd med foreslått endring i Prop. 122 L.»

Departementet foreslår at § 14-4 første ledd skal lyde:

Fremmede lands statsborgere som ikke er bosatt i Norge, og som etter avtale skal tjenestegjøre i Forsvaret, skal registreres med persondata i *Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister*.

Forsvarssjefen kan gi nærmere bestemmelser for innrullering av fremmede lands statsborgere som etter avtale skal tjenestegjøre i Forsvaret.

3.10 Forslag til endringer i kapittel 15. Om klassifisering og sesjon

3.10.1 Forslag til endringer i § 15-4

Av vernepliktforskriften § 15-4 fremgår det at dersom fremmøte til sesjon eller klassifisering utenom sesjon ikke har vært mulig, kan likevel utskrivningspliktige menn som åpenbart er tjenestedyktige fordeles og innkalles til tjeneste. Klassifiseringen skjer da ved fremmøte til

tjeneste. Departementet foreslår at «menn» tas ut av bestemmelsen. I tillegg foreslås det et nytt andre ledd hvor det fremgår at bestemmelsen ikke gjelder for kvinner født før 1. januar 1997.

Departementet foreslår at § 15-4 skal lyde:

Dersom fremmøte til sesjon eller klassifisering utenom sesjon ikke har vært mulig, kan likevel *utskrivningspliktige* som åpenbart er tjenestedyktige, fordeles og innkalles til tjeneste. Klassifiseringen skjer da ved fremmøte til tjeneste.

Kvinner født før 1. januar 1997 er unntatt fra denne bestemmelsen.

3.10.2 Forslag til endringer i § 15-5

Av vernepliktforskriften § 15-5 fremgår det at sesjon del 1 ikke betinger personlig fremmøte av de utskrivningspliktige. Alle utskrivningspliktige skal avgi en egenerklæring som har til hensikt å gi grunnlag for vurdering av utskrivningspliktiges forutsetninger for tjeneste i Forsvaret. På bakgrunn av egenerklæringen selekteres de antatt best skikkede kvinner og menn til klassifisering.

Departementet foreslår at § 15-5 første ledd skal lyde:

Sesjon del 1 betinger ikke personlig fremmøte av de utskrivningspliktige. Alle utskrivningspliktige skal avgi en egenerklæring som har til hensikt å gi grunnlag for vurdering av utskrivningspliktiges forutsetninger for tjeneste i Forsvaret. På bakgrunn av egenerklæringen, selekteres de antatt best *skikkede til* klassifisering.

Innhenting og registrering av persondata og kvalifikasjoner av betydning for vurdering av den enkeltes skikkethet for tjeneste i Forsvaret, kan påbegynnes etter innrulleringen av de utskrivningspliktige.

Utskrivningspliktige som ikke besvarer egenerklæringen, kan ansvarliggjøres etter vernepliktsloven § 48 og § 49. Forholdet undersøkes og om nødvendig vurderes anmeldelse til påtalemyndigheten.

3.11 Forslag til endringer i kapittel 17. Om fordeling til tjeneste

3.11.1 Forslag til endringer i § 17-1

Av vernepliktforskriften § 17-1 fremgår at Forsvarssjefen med grunnlag i Stortingets årlige beslutninger om tjenestetid, tjenestemønster og budsjettrammer, utskrivningsstyrkens størrelse og totalforsvarets behov, fastsetter den tallmessige fordeling av den mannlige utskrivningsstyrken som skal gjennomføre førstegangstjeneste. Departementet foreslår at «mannlig» tas ut av bestemmelsen idet bestemmelsen også vil gjelde for kvinner.

Departementet foreslår at § 17-1 skal lyde:

Med grunnlag i Stortingets årlige beslutninger om tjenestetid, tjenestemønster og budsjettrammer, utskrivningsstyrkens størrelse og totalforsvarets behov, fastsetter Forsvarssjefen den tallmessige fordeling *av utskrivningsstyrken* som skal gjennomføre førstegangstjeneste.

3.11.2 Forslag til endringer i § 17-5

Av vernepliktforskriften § 17-5 fremgår det at kvinner som på sesjon blir funnet tjenestedyktige, og som ønsker å tjenestegjøre i Forsvaret, fordeles og kalles inn til tjeneste på samme måte som vernepliktige menn. Kvinner har adgang til alle våpen og tjenestefelt i Forsvaret og til de opplæringstilbud som Forsvaret gir mannlige vernepliktige. Departementet foreslår at «menn» og «mannlige» tas ut av bestemmelsen. Samtidig foreslår departementet at «kvinner» endres til «frivillig kvinnelig militært personell».

Departementet foreslår at § 17-5 skal lyde:

Frivillig kvinnelig militært personell som på sesjon blir funnet tjenestedyktige, og som ønsker å tjenestegjøre i Forsvaret, fordeles og kalles inn til tjeneste på samme måte som *vernepliktige*. *Frivillig kvinnelig militært personell* har adgang til alle våpen og tjenestefelt i Forsvaret og til de opplæringstilbud som Forsvaret *gir vernepliktige*.

3.12 Forslag til endringer i kapittel 18. Om rulleføring

3.12.1 Forslag til endringer i § 18-1

Av vernepliktforskriften § 18-1 følger det at rulleføring er systematisk registrering av personopplysninger av betydning for den enkeltes utskrivnings-, verneplikts- og tjenesteforhold. Opplysningene skal registreres i Forsvarets Verneplikts- og tjenesteregister. Registeret skal gi grunnlag for, og opplysning om disponering av vernepliktig og tjenestepiktig personell i henhold til vernepliktslovens bestemmelser. Departementet foreslår at «Verneplikts-» erstattes med «verneplikts-».

Departementet foreslår at § 18-1 skal lyde:

Rulleføring er systematisk registrering av personopplysninger av betydning for den enkeltes utskrivnings-, verneplikts- og tjenesteforhold. Opplysningene skal registreres i Forsvarets *verneplikts-* og tjenesteregister. Registeret skal gi grunnlag for, og opplysning om disponering av vernepliktig og tjenestepiktig personell i henhold til vernepliktslovens bestemmelser.

3.12.2 Forslag til endringer i § 18-2

Av vernepliktforskriften § 18-2 fremgår det at sjefen for Vernepliktsverket er behandlingsansvarlig for Verneplikts- og tjenesteregisteret, og bestemmer hvem som skal

ha tilgang til registeret. Tilgang til opplysningene i Verneplikts- og tjenesteregisteret skal være begrunnet i tjenestelig behov. Sjefen for Vernepliktsverket fastsetter bestemmelser for autorisering av tilgang til opplysningene. Departementet foreslår at betegnelsen «Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister» benyttes istedenfor «Verneplikts- og tjenesteregisteret». Videre foreslås det at «tjenestelig» endres til «tjenstlige».

Departementet foreslår at § 18-2 andre ledd skal lyde:

Registrering av personopplysninger starter ved innrullering av de utskrivningspliktige.

Sjefen for Vernepliktsverket er behandlingsansvarlig for *Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister*, og bestemmer hvem som skal ha tilgang til registeret. Tilgang til opplysningene i *Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister* skal være begrunnet i *tjenstlige* behov. Sjefen for Vernepliktsverket fastsetter bestemmelser for autorisering av tilgang til opplysningene.

Sjefen for Vernepliktsverket bestemmer hvilke opplysninger som skal registreres om de innrullerte i registeret, og fastsetter bestemmelser om sletting av opplysninger i registeret. Bevaringsverdige opplysninger avleveres i henhold til Riksarkivarens bestemmelser.

3.12.3 Forslag til endringer i § 18-5

Av vernepliktforskriften § 18-5 fremgår det at sjefen for Vernepliktsverket som behandlingsansvarlig avgjør spørsmål om utlevering og bruk av opplysninger fra Verneplikts- og tjenesteregisteret. Bruk og behandling av opplysninger fra Verneplikts- og tjenesteregisteret skal skje i henhold til personopplysningsloven og i samsvar med retningslinjer gitt av Datatilsynet. Departementet foreslår at «Verneplikts- og tjenesteregisteret» endres til «Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister».

Departementet foreslår at § 18-5 skal lyde:

Som behandlingsansvarlig avgjør sjefen for Vernepliktsverket spørsmål om utlevering og bruk av opplysninger fra *Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister*.

Bruk og behandling av opplysninger fra *Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister* skal skje i henhold til personopplysningsloven og i samsvar med retningslinjer gitt av Datatilsynet.

3.12.4 Forslag til endringer i § 18-6

Av vernepliktforskriften § 18-6 fremgår det at enhver har rett til innsyn i registrerte opplysninger om seg selv i Verneplikts- og tjenesteregisteret i henhold til personopplysningslovens regler. Bestemmelser om rutiner for innsyn i Verneplikts- og

tjenesteregisteret fastsettes av Forsvarssjefen. Departementet foreslår at «Verneplikts- og tjenesteregisteret» endres til «Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister».

Departementet foreslår at § 18-6 skal lyde:

Enhver har rett til innsyn i registrerte opplysninger om seg selv i *Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister* i henhold til personopplysningslovens regler.

Bestemmelser om rutiner for innsyn i *Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister* fastsettes av Forsvarssjefen.

3.13 Forslag til endringer i kapittel 19. Om overføring, omfordeling og omdisponering

3.13.1 Forslag til endringer i § 19-1

I vernepliktforskriften § 19-1 bokstav c fremgår det at omdisponering i forbindelse med rulleføring betyr endring av mobiliseringsdisponering innen forsvarsgren eller våpenart. Departementet foreslår at «mobiliseringsdisponering» endres til «styrkedisponering».

Departementet foreslår at § 19-1 bokstav c skal lyde:

I forbindelse med rulleføring betyr

- a) overføring: endring av tilhørighet til rulleførende enheter,
- b) omfordeling: endring av fordeling til forsvarsgren eller våpenart,
- c) omdisponering: endring av *styrkedisponering* innen forsvarsgren eller våpenart.

3.14 Forslag til endringer i kapittel 20. Om flytting, utreisetillatelse og fast bosetting i utlandet

3.14.1 Forslag til endringer i § 20-7

Av vernepliktforskriften § 20-7 første ledd fremgår det at vernepliktige som har avtjent førstegangstjeneste og ikke er innkalt til heimevernstjeneste eller annen militær tjeneste, kan uten tillatelse fra Forsvaret ta arbeid på norske handelsskip i utenriksfart. Av bestemmelsens andre ledd følger imidlertid at arbeidsgiver skal kreve dokumentert at førstegangstjenesten er fullført. Den vernepliktige skal opplyse om han er innkalt til heimevernstjeneste eller annen militær tjeneste. I så fall skal den vernepliktige henvises til å søke utsettelse eller utreisetillatelse hos Vernepliktsverket. Departementet foreslår at «han» i andre ledd endres til «vedkommende».

Departementet foreslår at § 20-7 andre ledd skal lyde:

Vernepliktige som har avtjent førstegangstjeneste og ikke er innkalt til heimevernstjeneste eller annen militær tjeneste, kan uten tillatelse fra Forsvaret ta arbeid på norske handelsskip i utenriksfart.

Arbeidsgiver skal imidlertid kreve dokumentert at førstegangstjenesten er fullført. Den vernepliktige skal opplyse om *vedkommende* er innkalt til heimevernstjeneste eller annen militær tjeneste. I så fall skal den vernepliktige henvises til å søke utsettelse eller utreisetillatelse hos Vernepliktsverket.

3.14.2 Forslag til endringer i § 20-8

Av vernepliktforskriften § 20-8 fremgår det at utskrivnings- og vernepliktige menn som ikke har avtjent militær førstegangstjeneste, må søke om utreisetillatelse for å ta arbeid på norske handelsskip i utenriksfart dersom det er innført reiseforbud. Søknad sendes Vernepliktsverket, som normalt kan gi utreisetillatelse for inntil ett års varighet. Departementet foreslår at «menn» tas ut av bestemmelsen. Samtidig foreslås det en ny setning, der det fremgår at frivillig kvinnelig militært personell ikke er omfattet av bestemmelsen.

Departementet foreslår at § 20-8 skal lyde:

Utskrivnings- og *vernepliktige som* ikke har avtjent militær førstegangstjeneste, må søke om utreisetillatelse for å ta arbeid på norske handelsskip i utenriksfart dersom det er innført reiseforbud. Søknad sendes Vernepliktsverket, som normalt kan gi utreisetillatelse for inntil ett års varighet. *Denne bestemmelsen gjelder ikke for frivillig kvinnelig militært personell.*

3.14.3 Forslag til endringer i § 20-9

Av vernepliktforskriften § 20-9 bokstav b fremgår det at utreisetillatelse for å bosette seg fast i utlandet, innvilges normalt av Vernepliktsverket, slik at avreise kan finne sted til planlagt tid, forutsatt at søkeren ikke er uunnværlig ved sin avdeling under pågående tjeneste eller under tjeneste han alt er innkalt til. Departementet foreslår at «han» endres til «vedkommende».

Departementet foreslår at § 20-9 bokstav b skal lyde:

Utreisetillatelse for å bosette seg fast i utlandet, innvilges normalt av Vernepliktsverket, slik at avreise kan finne sted til planlagt tid, forutsatt at

- a) det ikke er innført reiseforbud,
- b) søkeren ikke er uunnværlig ved sin avdeling under pågående tjeneste eller under tjeneste *vedkommende* alt er innkalt til, eller

- c) eventuell plikttjeneste etter skole eller kurs er avtjent og at vervede er løst fra sin kontrakt.

3.14.4 Forslag til endringer i § 20-10

Av vernepliktforskriften § 20-10 følger det at varig fast bosetting i utlandet kan medføre sletting i Verneplikts- og tjenesteregisteret etter dokumentert minst tre års opphold i vedkommende land. Opphold i utlandet pga. skole eller studier anses ikke uten videre som fast bosetting i vedkommende land. Departementet foreslår at «Verneplikts- og tjenesteregisteret» endres til «Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister».

Departementet foreslår at § 20-10 skal lyde:

Varig fast bosetting i utlandet kan medføre sletting i *Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister* etter dokumentert minst tre års opphold i vedkommende land. Opphold i utlandet pga. skole eller studier anses ikke uten videre som fast bosetting i vedkommende land.

3.14.5 Forslag til endringer i kapittel 22. Om plikt til utenfor tjenestetiden å oppbevare og holde ved like håndvåpen, ammunisjon og personlig utstyr som skal møte med ved mobilisering

Vernepliktforskriften kapittel 22 omhandler plikt til utenfor tjenestetiden å oppbevare og holde ved like håndvåpen, ammunisjon og personlig utstyr som skal møte med ved «mobilisering». Departementet foreslår at begrepet mobilisering erstattes med «styrkeoppbygging», i samsvar med begrepsbruken i Forsvaret i dag. Ved kgl.res. av 9. desember 2005 nr. 69 ble styrkeoppbyggingssystemet for Forsvaret vedtatt. Styrkeoppbyggingssystemet er ulikt mobiliseringssystemet. Begrepet «styrkeoppbygging» omfatter handlingene fra og med ordre om aktivering gis, og til avdelingen er klar til å legges under kommando av operativ sjef. Dette spenner over hele spekteret fra å aktivere stående avdelinger til mindre oppdrag, og opp til «full styrkeoppbygging» av hele den tilgjengelige strukturen.

Departementet foreslår at tittelen i kapittel 22 skal lyde:

Kapittel 22. Om plikt til utenfor tjenestetiden å oppbevare og holde ved like håndvåpen, ammunisjon og personlig utstyr som de skal møte med ved *styrkeoppbygging*

4. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Innføring av allmenn verneplikt og endringen av vernepliktforskriften vil få økonomiske og administrative konsekvenser. Forsvaret vil måtte gjennomgå sine kompetansekrav og seleksjonskriterier for å sikre at disse er tilpasset endringene i lov og forskrift. Videre må

det jobbes kontinuerlig, systematisk og målrettet med kultur- og ledelsesaspektet. Allmenn verneplikt vil kreve en kulturell endring i Forsvaret. Erfaringer fra pågående pilotprosjekter og forskningsresultater på dette området vil trolig avdekke behov for å iverksette nye tiltak i fremtiden.

Anskaffelse og tilpasning av personlig bekledning og utrustning (PBU) etter dagens standard vil måtte tilpasses en høyere kvinneandel. Dette medfører blant annet et behov for utvikling og innføring av et størrelsesspekter for PBU som passer for alle. Forsvaret må derfor påregne en høyere enhetskostnad som en naturlig konsekvens av flere størrelser og et mindre volum på enkelte kategorier. Endringer innen PBU vil også kunne medføre andre lager- og logistikk-løsninger.

Innføringen av allmenn verneplikt og likestillingen av kvinner og menn i vernepliktforskriften vil også ha konsekvenser for eiendom, bygg og anlegg (EBA). Forsvaret vurderer fortsatt den videre tilpasningen av sine bygningsmasser og vedlikeholds- og opprustningsplaner for å legge til rette for en jevnere kjønnsbalanse. Forsvaret er i ferd med å utarbeide en helhetlig implementeringsplan for innføringen av allmenn verneplikt. Samtidig legges det til grunn at Forsvaret klarer å effektivisere prosesser for å minimere de administrative konsekvensene ved innføringen av verneplikt for kvinner. I forbindelse med implementeringsarbeidet med innføring av allmenn verneplikt, har Forsvaret igangsatt utredninger som blant annet har til hensikt å bringe større klarhet i det konkrete kostnadsbildet knyttet til innføringen av allmenn verneplikt.